Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

2701 LINGVISTIKK

03.12.04

Tid:	3 timer/3 timar
Målform:	Bokmål/nynorsk
Sidetal:	5 inkl. forsida
Hjelpemiddel:	Ingen
Merknader:	Svar på alle spørsmåla Begynn hvert hovedspørsmål (1 – 5) på nytt ark/ Begynn kvart hovudspørsmål (1 – 5) på nytt ark
Vedlegg:	Ingen

Eksamensresultata blir offentliggjort på lister med kandidatnummer, lagt i hyllene ved eksamensoppslagstavla, eller du kan gå inn på Arena høgskole – da trenger du heller ikke kandidatnummeret.

Spørsmål 1: SEMANTIKK

I en kryssordoppgave kan det være ulike semantiske relasjoner mellom stikkord og løsningsord. Si hvilken type relasjon det er innbyrdes mellom disse parene, og begrunn svaret:

a. stikkord: *våger* løsningsord: *tør*
b. stikkord: *skip* løsningsord: *ubåt*
c. stikkord: *forfatter* løsningsord: *åndsarbeider*
d. stikkord: *vanen* løsningsord: *skikken*

Til stikkordet *rekke* på to bokstaver kan det tenkes (minst) to løsningsord: *kø* og *nå*. Hvordan det?

Spørsmål 2: MORFOLOGI

a. Vis den hierarkiske morfologiske oppbygginga til ordene i nomenfrasen *uforklarlige brukerkontoer*. Hvilke grammatiske kategorier og trekk er representert i ordene? Bruk den nødvendige fagterminologien.

b. Formativer kan vi dele i to hovedgrupper ut fra form: affikser og modifikasjoner. Forklar hva vi mener med dette, og gi eksempler.

Spørsmål 3: SYNTAKS

a. Gi en syntaktisk analyse av setningen nedenfor.

Faglæreren ønsker å gi lingvistikkstudentene noen spesielt interessante setninger å analysere.

b. Innføyde finitte setninger og infinitivskonstruksjoner hører til samme nivå i den hierarkiske grupperingen av syntaktiske 'byggeklosser' i språket. Hvilke egenskaper er felles for disse to kategoriene, og hva er forskjellig?

Spørsmål 4: FONETIKK OG FONOLOGI

a. Gi en fonetisk beskrivelse av fonene i ordet "kjekk" [Xek]. Hvilken endring får vi dersom vi skifter ut palatal med alveolar? Skriv det nye ordet både i fonetisk transkripsjon og med vanlig ortografi.

b. Grei kort ut om termen **fonem**.

c. Del opp orda nedenfor i stavelser, og angi om den enkelte stavelse er trykksterk eller trykksvak, aksentuert eller uaksentuert:

a. infinitivskonstruksjoner *b.* hierarkisk

Spørsmål 5: DIAKRON LINGVISTIKK

a. Hva ligger det i uttrykket **betinga lydendringer**?

b. Forklar hvorfor ordet *kronprins* gjerne uttales som *kromprins*, og ordet *sersjant* ofte som *sjersjant*.

c. I talemål kan en høre preteritumsformene *skjærte* og *bærte*, mens ordlistene foreskriver *skar* og *bar*, som også er bøyingsformene fra gammelt av. Hvorfor gjør en slik utvikling seg gjeldende, og hva kalles fenomenet?

Spørsmål 1: SEMANTIKK

I ei kryssordoppgåve kan det vere ulike semantiske relasjonar mellom stikkord og løysingsord. Sei kva for ein type relasjon det er innbyrdes mellom desse para, og grunngje svaret:

a. stikkord: *våger* løysingsord: *tør*
b. stikkord: *skip* løysingsord: *ubåt*
c. stikkord: *forfatter* løysingsord: *åndsarbeider*
d. stikkord: *vanen* løysingsord: *skikken*

Til stikkordet *rekke* på to bokstavar kan det tenkjast (minst) to løysingsord: *kø* og *nå*. Korleis det?

Spørsmål 2: MORFOLOGI

a. Vis den hierarkiske morfologiske oppbygginga til orda i nomenfrasen *uforklarlege brukarkontoar*. Kva for grammatiske kategoriar og trekk er representerte i orda? Bruk den nødvendige fagterminologien.

b. Formativar kan vi dele i to hovudgrupper ut frå form: affiks og modifikasjonar. Forklar kva vi meiner med dette, og gje døme.

Spørsmål 3: SYNTAKS

a. Gje ein syntaktisk analyse av setninga nedanfor.

Faglæreren ønsker å gi lingvistikkstudentene noen spesielt interessante setninger å analysere.

b. Innføydde finitte setningar og infinitivskonstruksjonar høyrer til same nivå i den hierarkiske grupperinga av syntaktiske 'byggjeklossar' i språket. Kva for eigenskapar er felles for desse to kategoriane, og kva er skilnaden?

Spørsmål 4: FONETIKK OG FONOLOGI

a. Gje ei fonetisk framstilling av fonane i ordet "kjekk" [Xek]. Kva for ei endring får vi dersom vi skifter ut *palatal* med *alveolar*? Skriv det nye ordet både i fonetisk transkripsjon og med vanleg ortografi.

b. Grei kort ut om termen **fonem**.

c. Del opp orda nedanfor i stavingar, og nemn om den einskilde stavinga er trykksterk eller trykksvak, aksentuert eller uaksentuert:

a. infinitivskonstruksjoner *b.* hierarkisk

Spørsmål 5: DIAKRON LINGVISTIKK

a. Kva ligg det i uttrykket **betinga (vilkårsavhengige) lydendringar**?

b. Forklar kvifor ordet *kronprins* gjerne blir uttala som *kromprins*, og ordet *sersjant* ofte som *sjersjant*.

c. I talemål kan ein høyre preteritumsformene *skjærte* og *bærte*, mens ordlistene føreskriv *skar* og *bar*, som også er bøyingsformene frå gammalt av. Kvifor gjer ei slik utvikling seg gjeldande, og kva kallast fenomenet?